

Miljørappport 2023

HSR og Rehabilitering Vest AS

Innhold

Organisering av miljøarbeidet.....	3
Miljøpolitikk.....	4
Miljømål.....	4
Ha miljøbevisste medarbeidere.....	4
a) Alle ansatte skal kjenne til sykehusets miljøpolitikk	4
b) Alle ansatte skal gjennomføre e-læringskurs innen ytre miljø.....	5
c) Alle ansatte skal ha kunnskap om miljøtiltak i sin avdeling	5
Redusere miljøpåvirkning fra produkter og utslipp av miljøskadelige stoffer.....	5
a) Øke bruk av miljøvennlige produkter	5
b) Øke graden av kildesortering av avfall	5
Redusere bruk av miljøskadelige kjemikalier	7
Redusere ressursforbruket.....	7
a. Måling av miljøindikator «vannforbruk» gjøres og fremgår av tabell	7
b. Ha fokus på energisparing innen oppvarming av bygg	7
c. Redusere drivstoff-forbruket på tjenestebiler	10
d. Unngå overforbruk av materiell, produkter og tøy.....	10
Systematisk miljøarbeid.....	11
Internrevisjoner	11
HMS	11
Kjemikalier	11
Ekstern miljørevisjon.....	11
Ytre miljø avvik	12
Våre samarbeidspartnere	12
Videre arbeid	12
.....	14

Organisering av miljøarbeidet

Haugesund Sanitetsforenings Revmatismesykehus AS(HSR) og datterselskap Rehabilitering Vest AS (RV) er miljøsertifisert etter ISO 14001:2015-standarden.

Miljøstandarden krever integrering av ytre miljø-arbeidet i kjernevirksomheten og legger vekt på et systematisk kvalitetsforbedringsarbeid. Vi har derfor hatt stort fokus på å få etablert en god struktur for kontinuerlig miljøforbedring. Linjeledelsen er ansvarlig for bruk av dette miljøstyrings-systemet og skal sikre at det blir fulgt opp i organisasjonen.

Overordnet struktur og miljødokumentasjon skal følges opp med miljødokumentasjon om mål og tiltak for hver avdeling slik at ytre miljø-arbeidet ivaretas på alle nivå i organisasjonen.

I tillegg til HSR og RV er det også andre leietakere i bygget. I hovedsak gjelder dette Haugesund kommune med sykehjemsdrift i to etasjer. Tekniske anlegg (vann, avløp, oppvarming, lys) og avfalls-system benyttes felles. Leietakernes aktivitet og drift har derfor betydning for HSR og RV sitt ytre miljø-arbeid. Informasjon om vårt ytre miljø-arbeid er gitt til leietakerne med en oppfordring om å følge opp gjeldende miljøkrav.

Hensikten med miljørapporten er å presentere HSR og RV sine miljømål og vurdere disse opp mot miljøresultatene en har oppnådd så langt. En kort gjennomgang av vårt systematiske miljøarbeid gjøres også i rapporten, dette for å presentere omfanget av miljøstyringssystemet og hvordan dette inngår som del av vår ordinære drift.

Informasjonen som presenteres samlet i miljørapporten er hentet fra driftsrapporter, kompetanseportal, verneombudsrapport, internrevisjoner, Ledelsens gjennomgang samt dokumentasjon utarbeidet av lederne. Alle medarbeidere får dette gjort tilgjengelig i vår elektroniske kvalitetshåndbok (EK).

Organisering:	Ansvar for ¹ :
Administrerende direktør	Overordnet ansvar for miljøstyringssystemet og miljøarbeidet
Ledergruppen	• Sikre implementering av styringssystemet og sørge for fremdrift i miljøarbeidet innen eget ansvarsområde • Rapportere og vurdere effekten av miljøstyringssystemet
Miljøutvalget	• Være ressursgruppe og identifisere miljøaspekter • Bidra inn i miljørapporten
Verneombud	• Bistå som ressurs i miljøarbeidet i avdelingen • Medvirke i langsiktig planlegging av miljøarbeidet
Miljøkoordinator	• Implementere og drifte miljøstyringssystemet • Sikre at myndighetskrav blir identifisert
Alle medarbeidere	• Kjenne til overordnet miljøpolitikk og miljømål • Utføre miljøtiltak i egen avdeling • Bidra aktivt for å forbedre miljøarbeidet

¹ Utfyllende beskrivelser i eget dokument i EK

Miljøpolitikk

HSR skal være et sykehus med miljøbevisste medarbeidere som ivareta det ytre miljø på en best mulig måte. Et godt ytre miljø er en forutsetning for god folkehelse. Derfor er det viktig å arbeide systematisk med sykehusdriftens påvirkning på naturen.

HSR driftes 24/7. Mesteparten av året har vi stor aktivitet med høyt pasientvolum. Sykehusdriften påvirker naturen gjennom utslipp til luft, vann og jord samt bruk av naturressurser til produksjon. Ytre miljøarbeidet ved sykehuset skal bidra til å gjøre denne påvirkningen minst mulig, og bidra til forebygging av helseproblem som kan komme av forurensninger.

HSR skal ha fokus på miljøaspekter i både drift, innkjøp og investeringer. Det skal kontinuerlig jobbes for miljøforbedringer og reduksjon av negativ miljøpåvirkning.

Miljøledelse er en kontinuerlig syklus av planlegging, gjennomføring, kontroll og forbedring for å sikre at sykehuset oppnår en forbedring av sin miljøprestasjon. For å oppnå dette må vi identifisere kilder til forurensning og kontinuerlig forbedre og forebygge forurensning. Videre må vi utøve vår virksomhet innenfor de miljømessige krav som stilles i gjeldende lover og forskrifter, ISO 14001 og andre krav vi har sluttet oss til.

Miljømål

På bakgrunn av vår miljøpolitikk er det utarbeidet tre overordnede miljømål:

HSR AS skal til enhver tid ha fokus på sine miljøområder:

- Utslipp (luft, vann og jord)
- Forbruk av ressurser (forbruksmateriale)
- Avfall (reducere avfallsmengde)

Det er utarbeidet delmål for å konkretisere de overordnede miljømålene:

Ha miljøbevisste medarbeidere

Miljøbevisste medarbeidere er en forutsetning for å oppnå resultater av arbeidet vårt. Generelt ser vi at våre medarbeidere er interesserte og engasjerte i de ulike sidene av miljøarbeidet som gjøres både overordnet og avdelingsvis. Ulike miljøindikatorer/målinger vil kunne belyse dette og vurderes kort under hvert av delmålene.

a) **Alle ansatte skal kjenne til sykehusets miljøpolitikk**

Det blir orientert i ulike interne fora som intranett, i nyhetsbrev, faste møter som AMU, tillitsvalgs møter, personalmøter m.m. om den overordnede miljøpolitikken og miljømålene. I tillegg er det utarbeidet miljømål og tiltak tilpasset hver enkelt avdeling. Personalgruppene er involvert i arbeidet både med å planlegge og gjennomføre tiltakene. Øvrige målinger vil vise resultatene av dette.

b) Alle ansatte skal gjennomføre e-læringskurs innen ytre miljø

E-læringskurs, årstall	Andel medarbeidere som har tatt kurset
2020	Kun avdelingsvis oversikt grunnet tidligere løsning
2021	70,05 %
2022	74,03 %
2023	75,3 %

c) Alle ansatte skal ha kunnskap om miljøtiltak i sin avdeling

Det er utarbeidet avdelingsvis miljømål og tiltak i samarbeid med medarbeiderne i hver avdeling. Tema er fast oppe i handlingsplaner, personalmøter, vernerunder og ved internrevisjoner.

Redusere miljøpåvirkning fra produkter og utslipp av miljøskadelige stoffer

Sykehusdriften påvirker miljøet gjennom blant annet bruk av ulike produkter og ved utslipp av miljøskadelige stoffer til jord, luft og vann.

a) Øke bruk av miljøvennlige produkter

Eksempler på områder som vi kan påvirke er ved å erstatte bruk av produkter som ikke tar hensyn til miljøet til bruk av miljøvennlige produkter. Dette gjøres ved å erstatte til resirkulerbare produkter hvor dette er mulig. Informasjon om at HSR og RV ønsker å benytte miljøvennlige produkter, er gitt ut til våre leverandører.

Det er også gjort en kartlegging for å få oversikt over i hvilken grad våre leverandører innfrir krav til miljøsertifisering, miljøfyrtårn og svanemerkede produkter. Ved valg av leverandør vil slik innfrielse av krav bli foretrukket. HSR har også en egen prosedyre på innkjøpspolitikk som de som er ansvarlige for innkjøp skal følge.

b) Øke graden av kildesortering av avfall

Miljøindikator/måling av andel sortert søppel gjøres jevnlig og fremkommer av tabell, lagt ved tabell for 2022 og 2023.

Tabell kildesortert avfall for 2022:

Totalt		202212			202201 - 202212			
Fraksjon	Fraksjon navn	Omberegnet tonnasje	Antall Tømminger	% av totalen	Omberegnet tonnasje	Antall Tømminger Akk	Snitt pr. tømming	% av totalen
1111	Kjøkken- og matavfall fra stor	1,325	3	13%	17,773	51	0,348	19%
1129	Fettutskiller			0%	3,000	1	3,000	3%
1222	Ren papp			0%	10,660	3	3,553	12%
1261	Makulatur			0%	1,658	4	0,415	2%
1322	Blandet glassemballasje med me			0%	0,538	4	0,135	1%
1457	Kompleks			0%	0,015	2	0,008	0%
1599	Blandet EE-avfall			0%	0,278	3	0,093	0%
1712	Folieplast, annen			0%	0,568	3	0,189	1%
6003	Smittefarlig avfall	0,310	2	3%	3,212	18	0,178	4%
7042	Organiske løsemidler uten halo			0%	0,009	1	0,009	0%
7051	Maling, lim og lakk			0%	0,002	1	0,002	0%
7055	Spraybokser			0%	0,002	1	0,002	0%
7086	Lysstoffrør og sparepærer			0%	0,092	3	0,031	0%
7093	Småbatterier usortert			0%	0,061	3	0,020	0%
7261	Gasser i trykkbeholdere			0%	0,005	1	0,005	0%
9912	Blandet næringsavfall til sort			0%	3,780	2	1,890	4%
9913	Utsortert brennbart avfall	8,840	1	84%	50,040	6	8,340	55%
Sum:		10,475	6	100%	91,693	107	0,857	100%

Tabell kildesortert avfall for 2023:

		202312			202301 - 202312			
Fraksjon	Fraksjon navn	Omberegnet tonnasje	Antall Tømminger	% av totalen	Omberegnet tonnasje	Antall Tømminger Akk	Snitt pr. tømming	% av totalen
1111	Kjøkken- og matavfall fra stor	1,650	4	14%	12,685	52	0,244	15%
1222	Ren papp	2,700	1	23%	12,220	4	3,055	14%
1261	Makulatur			0%	1,330	6	0,222	2%
1322	Blandet glassemballasje med me			0%	0,634	4	0,159	1%
1599	Blandet EE-avfall			0%	0,365	3	0,122	0%
1712	Folieplast, annen			0%	0,857	3	0,286	1%
6003	Smittefarlig avfall			0%	2,786	20	0,139	3%
7086	Lysstoffrør og sparepærer			0%	0,016	1	0,016	0%
7093	Småbatterier usortert			0%	0,210	3	0,070	0%
9913	Utsortert brennbart avfall	7,180	1	62%	54,040	8	6,755	63%
Sum:		11,530	6	100%	85,143	104	0,819	100%

Storparten av avfallet fra HSR og RV leveres til energi-gjenvinning ved leverandør Ragn Sells. Fra 13.10.16 kan en sammenligne målinger.

I 2019 produserte HSR og RV samlet 80326 kg avfall, som var det siste normalåret før det ble 2 år med pandemi. I 2021 produserte HSR og RV samlet 82820 kg avfall. Fra april 2022 gikk HSR tilbake til ordinær drift. I 2023 har vi hatt økt produksjon hos enkelte avdelinger som fører til økt produksjon av avfall.

Sum av avfall siste 4 år:

2019	2020	2021	2022	2023
80.326 kg	75.058 kg	82.820 kg	91.693 kg	88.143 kg

Redusere bruk av miljøskadelige kjemikalier

Kjemikalier i bruk ved HSR og RV er gjennomgått og registrert i elektronisk stoffkartotek Eco Online. Løsningen ble tatt i bruk i 2019 og revideres ved endringer med nye eller utgåtte kjemikalier eller ved endring i kjemikaliebruk. Risikovurdering for hver kjemikalie i hver avdeling er også gjort. Ved miljøskadelige kjemikalier erstattes dette om mulig med et annet kjemikalie som er mindre miljøskadelig i bruk.

Ressurspersoner fra hver avdeling er utpekt til å registrere og risikovurdere kjemikalier i Eco Online. Det er oppfordret til å involvere verneombud i dette arbeidet. Alle medarbeidere har fått informasjon om bruk og lesetilgang til Eco Online. De som er superbrukere i Eco online skal iløpet av 2023 gjennomføre et kurs.

Redusere ressursforbruket

Vi jobber kontinuerlig for å redusere forbruket både innen ventilasjon, oppvarming, kjøling og belysning. Med tanke på økningen på energi prisen iløpet av året 2022 så ligger det også en stor økonomisk gevinst at vi klarer å redusere vårt forbruk.

HSR har ansvaret for bygningsmassen på til sammen rundt ca 20 000 m². Tilgang på og forbruk av vann vurderer vi som lite ressurskrevende. Vannet skal allikevel transporteres, renses og varmtvann varmes opp. Dermed mener vi det er viktig å ha fokus også på vannforbruket vårt.

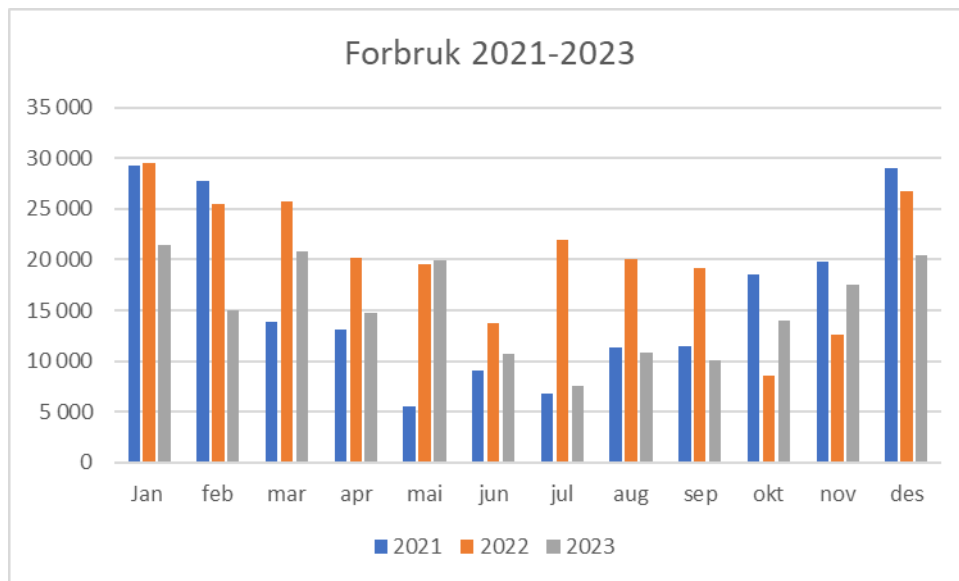
a. Måling av miljøindikator «vannforbruk» gjøres og fremgår av tabell

År	Vannforbruk (kubikkmeter)
2018	13.571 m ³
2019	13.521 m ³
2020	12.669 m ³
2021	14.109 m ³
2022	14.260 m ³
2023	14.017 m ³

b. Ha fokus på energisparing innen oppvarming av bygg

Hovedenergikilde innen oppvarming er varmepumper og naturgass, lys og el.uttak fra strøm. I 2023 ble det inngått avtale med ny strømleverandør.

Overvåking og styring av SD-anlegget gir oss oversikt over forbruket vårt innen oppvarming av bygg. Enklere tiltak som å skifte ut til LED-belysning og opplæring i temperatur/lysregulering i avdelingene har også vist seg å ha effekt.

Tabell for forbruk av gass 01.01.2021-31.12.2023 (gassvolum Sm3)

Måned	2021	2022	2023
Januar	29.326	29.528	21.448
Februar	27.784	25.473	15.004
Mars	13.894	25.747	20.863
April	13.078	20.180	14.729
Mai	5.486	19.524	19.964
Juni	9.002	13.790	10.670
Juli	6.720	21.966	7.499
August	11.281	20.102	10.837
September	11.522	19.222	10.010
Oktober	18.480	8.512	19.950
November	19.847	12.558	17.521
Desember	29.001	26.763	20.486
Sum	195.421	243.365	182.981

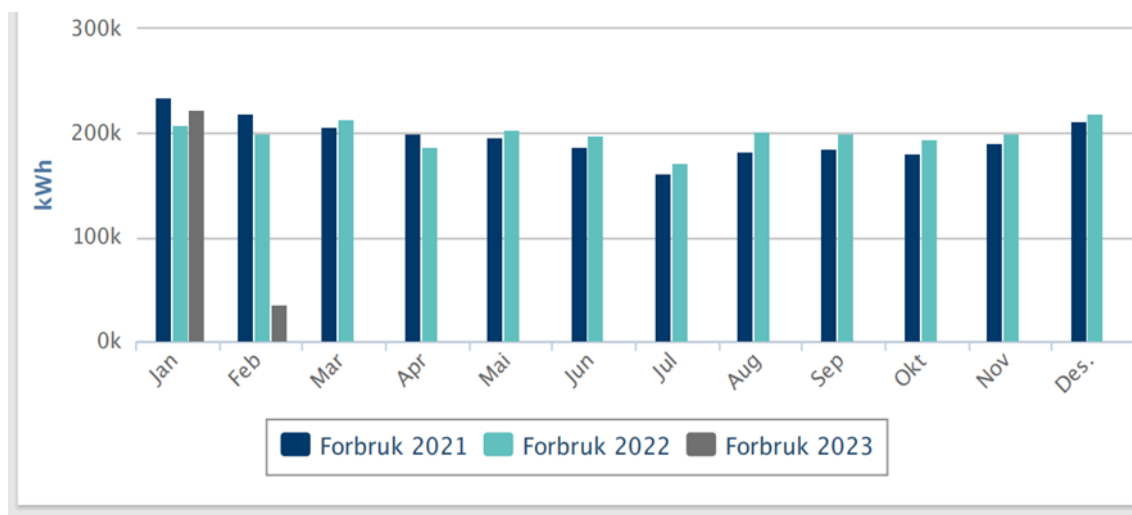
Energimengde i kWh

Måned	2021	2022	2023
Januar	311.175	329.117	233.021
Februar	296.670	285.422	163.223
Mars	150.533	289.328	226.802
April	139.856	225.774	165.131
Mai	59.202	216.787	217.413
Juni	97.934	152.778	117.513
Juli	72.998	243.963	82.593
August	125.128	222.308	119.357
September	128.269	213.256	109.267
Oktober	206.992	94.846	150.772
November	221.126	138.395	193.777
Desember	324.434	290.815	229.790
Sum	2.134.307	2.702.788	2.008.658

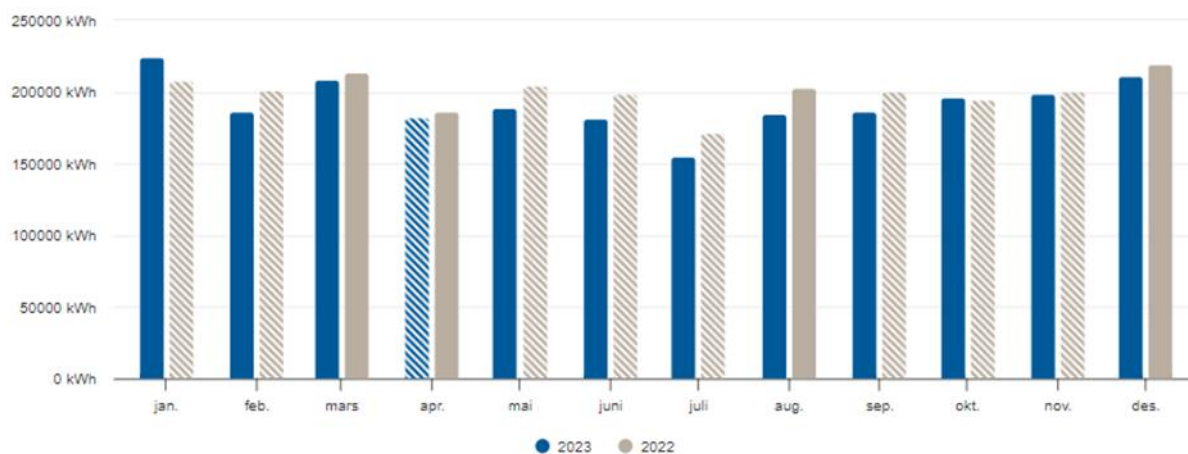
Brennverdi av naturgass målt i MJ/Sm3

Måned	2021	2022	2023
Januar	38,199	40,125	39,112
Februar	38,440	40,338	39,163
Mars	39,004	40,454	39,136
April	38,498	40,277	40,361
Mai	38,849	39,973	39,205
Juni	39,165	39,884	39,648
Juli	39,101	39,983	39,650
August	39,931	39,812	39,650
September	40,077	39,940	39,297
Oktober	40,323	40,113	38,909
November	40,109	39,674	39,815
Desember	40,273	39,119	40,381

Tabell for strømforbruk perioden 01.01.2021-06.02.2023

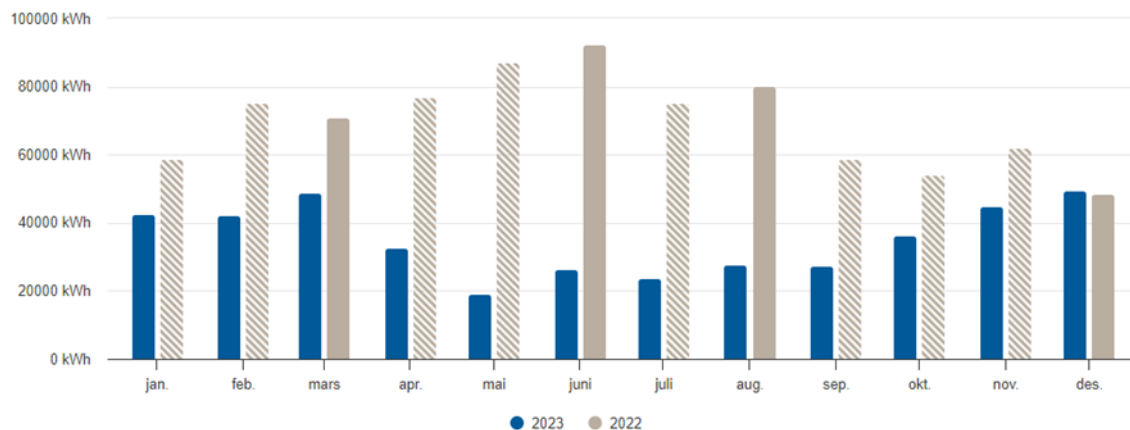

Tabell for strømforbruk perioden 01.01.2022-31.12.2023

Årstall	Sum
2022	2.402.309
2023	2.304.077

Tabell for strømforbruk fra varmepumpe i 2022 og 2023

Årstall	Sum
2022	840.451,6
2023	421.535,6

c. Redusere drivstoff-forbruket på tjenestebiler

Vi har en tjenestebil. Drivstoff-forbruket er beskjedent og måles ikke spesifikt. Ved innkjøp av ny tjenestebil vil miljøvennlig hybrid eller el-bil velges.

Vi har også valgt å inkludere reduksjon i transport av varer/tjenester fra eksterne leverandører inn i dette delmålet. Det vil si at det oppfordres til å unngå unødvendige småleveranser, men heller samle opp til felles, større kvanta.

d. Unngå overforbruk av materiell, produkter og tøy

Informasjon om våre miljøkrav er sendt ut til våre leverandører slik at varene og tjenestene vi tilbys innfrir miljøkravene. Innkjøp og forbruk av materiell, produkter og tøy måles jevnlig både i avdelingene, men også overordnet.

Dette er også tema på avdelingsmøter hvor man sammenligner med tidligere for å kunne forklare endringer.

Systematisk miljøarbeid

Internrevisjoner

Interne revisjoner i hovedsak gjennomført i henhold til revisjonsprogrammet for 2021-2023. Systematisk internkontrollarbeid er fast revisjonstema i alle internrevisjonene.

Målet er å se pasientsikkerhet, hms- og ytre miljø-arbeid i sammenheng. Dette kommer i tillegg til valgt revisjonstema for avdelingen som revideres.

Funn fra internrevisjonene på tema systematisk internkontrollarbeid innen ytre miljø viser at:

- ✓ Det er i de reviderte avdelingene kjøpt inn og tatt i bruk sorteringsutstyr for avfall men det er behov for forbedringer i søppelhåndteringen
- ✓ Det gjøres jevnlig gjennomganger av kjemikalier og registrering/risikovurdering av disse
- ✓ Ytre miljø-arbeidet er fast tema i avdelingsmøter

HMS

Vernerunder blir holdt jevnlig på hver avdeling og det fungerer etter sin hensikt. Valgt nytt hovedverneombud som tiltrådte 010124, også valgt nye verneombud. Disse skal på kurs i løpet av våren 2024.

HMS er også et tema på den årlige kartleggingsundersøkelsen ForBedringsundersøkelsen, her er det pasientsikkerhet og HMS som er i fokus. Utafra denne kartleggingen kan det komme frem forbedringsområder innen HMS. Alle avdelinger har laget en handlingsplan etter undersøkelsen og alle avdelinger har minst 1 eller flere punkter i handlingsplanen som omhandler HMS.

HMS avvik blir jevnlig tatt opp i organisasjonen, det er i ledermøter, verneombudsmøter, AMU, miljøutvalg etc. Alle verneombud har tilgang til HMS som gjelder sin avdeling, mens hovedverneombud har tilgang til alle HMS-avvik.

Kjemikalier

Ressurspersoner fra hver avdeling gjennomgikk et heldagskurs i regi av en ansatt fra Eco Online juni 2023. Etter kurset og utover høsten har ressurspersonene gjennomgått den enkelte avdelings stoffkartotek og gjort risikovurderinger. Alle våre medarbeidere har lesetilgang til Eco Online.

Ekstern miljørevisjon

Miljøstyringssystemet hadde en oppfølgingsrevisjon september 2023 etter ISO 14001, revisjonen ble gjennomført av Kiwa AS.

Ytre miljø avvik

Avvikene oppsummert i tema og antall. Disse avvikene ble tatt opp på miljøutvalgs møtene vi gjennomførte i 2022.

	Antall 2022	Antall 2023
Kjemikalier	1	0
Brannsikkerhet	1	2
Avfallshåndtering	10	8
Avvik fra ekstern revisor	1	2
Avvik fra intern revisor	0	0

Våre samarbeidspartnere

HSR og datterselskap RV er private, ideelle virksomheter som har ulike avtaler med Helse Vest RHF.

I 2011 gav Helse- og omsorgsdepartementet et oppdrag til alle offentlige helseforetak om etablering av miljøledelse og påfølgende miljøsertifisering etter ISO 14001-standarden innen 2014. Etablering av miljøstyringssystem skal sikre god praksis for en «føre var-politikk» og en kontinuerlig forbedring av helseforetakenes miljøprestasjon.

Samarbeidsavtale om sertifiseringstjenester etter ISO 14001:2015-standarden er inngått med KIWA TI sertifisering. Dette innebærer årlige systemrevisjoner og hvert 3. år en resertifiseringsprosess.

Videre arbeid

Foretaket tar sitt samfunnsansvar og arbeider kontinuerlig med å forebygge og redusere miljøpåvirkning fra egen virksomhet og tjenester vi leverer.

Miljøarbeidet er blant annet forankret i Nasjonal sykehusplan del 3, kap.17, miljø og klima og strategien til Helse Vest 2035 samt FNs bærekraftsmål hvor spesialisthelsetjenesten har vektlagt følgende mål:

Videre har foretaket satt miljømål og tiltak som tar utgangspunkt i foretakets miljøaspekter og miljøpolitikk.

Hagesund Sanitetsforenings Revmatismesykehus AS

Besøksadresse: Karmsundgaten 134

Postadresse: Postboks 2175, 5504 Hagesund

Telefon: 52 80 50 00

Organisasjonsnummer: 986 106 839 MVA

www.hsr.as - www.facebook.com/revmatismen

